

СПРЕЧАВАЊЕ ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ

Информативни материјал за заштиту деце
од трговине људима за средњошколце

Финансирано
од стране Европске уније
и Савета Европе

Имплементирано
од стране Савета Европе

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОПОРАЗНАВАНЕ И НАУКА, ГРУПО ЗА ПРАЗНО ВРЕМЕ
MINISTRELE SCOLARITII SI SPORTULUI - BUREAU DE DEVELOPPEMENT ET AGENT
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE, BUREAU FOR DEVELOPMENT OF EDUCATION

Програмска канцеларија Савета Европе у Скопљу
Пословни центар „Соравија“
Филип Втори Македонски 3
1000 Скопље
Тел: +389 2 3 100 333

Веб страна: <http://horizontal-facility-eu.coe.int>
Е -пошта: horizontal.facility@coe.int
[Facebook@jp.horizontal.facility](https://www.facebook.com/jp.horizontal.facility)
[Twitter@CoE_EU_HF](https://twitter.com/CoE_EU_HF)

Дозвољена је репродукција извода (до 500 речи), осим за комерцијалне сврхе, под условом да је очуван интегритет текста, да се одломак не користи изван контекста, да не даје непотпуне информације нити на неки други начин доводи читаоца на погрешне закључке о његовој природи, обиму или садржају текста. Извор текста је увек обавезно навести на следећи начин “© Савет Европе, 2021”. Све друге захтеве за репродукцију/превод дела и целог текста, треба упутити на Директорат за комуникације, Савет Европе (Ф-67075 Стразбур Цедекс или на publishing@coe.int).

© Савет Европе, новембар 2021. Сва права задржана. Лиценцирано Европској унији под условима.

Овај производ је припремљен уз финансијску подршку Европске уније и Савета Европе. Ставови изражени у њему не представљају нужно званичне ставове Европске уније или Савета Европе.

Трговина људима је глобални проблем који се квалификује као кривично дело. Због тога што ово представља поробљавања жртава, трговина људима се сматра озбиљним кршењем основних људских права, попут права на живот, интегритет, достојанство, слободу, слободу избора и кретања и других права. Жртвом трговине људима може постати свако: деца, жене, мушкарци, без обзира на године, образовање, порекло, држављанство, веру или етничку припадност.

Трговина децом* укључује експлоатацију и злостављање деце која угрожавају њихово физичко и ментално здравље и благостање, као и њихов будући развој и образовање. Организује се под надзором или контролом особа које од ове трговине имају одређену материјалну или другу корист.

Експлоатација је главни циљ трговине људима. То подразумева: све облике сексуалне експлоатације, порнографију, принудни рад, слуговање, ропство или праксе сличне ропству, присилни брак, незаконито усвајање, просјачење, вађење органа.

Трговци људима злоупотребљавају рањивост детета. Деца се могу трговати унутар своје земље (унутрашња трговина људима), али и у другој земљи (транснационална трговина људима).

КАКО СЕ ОСЕЋАЈУ ДЕЦА КОЈА СУ ЖРТВЕ:

- Пате од занемаривања или физичког и психичког злостављања,
- Третирају их као робове од којих се може профитирати,
- Осећају се изоловано и усамљено,
- Њихова права су повређена,
- Они су лошег здравља или су болесни,
- Њихови животи су у опасности.

* „Дете” означава свако лице млађе од 18 година, како је дефинисано Конвенцијом Уједињених нација о правима детета и Конвенцијом Савета Европе о борби против трговине људима.

НАЧИНИ НА КОЈЕ СЕ ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ЖРТВЕ ПРИВЛАЧЕ, ОБМАЊУЈУ:

- Врбовање се може обавити путем **неформалних мрежа**, које укључују **појединце** – лица који делују у суседству или у иностранству и нуде сезонски посао, чланове породице, познанике, пријатеље.
- Врбовање се може вршити путем **огласа у медијима** за привлачне легалне или сумњиве послове у земљи или иностранству (моделска у модној агенцији, учесници у такмичењима за лепоту, дадиље, конобари или певачице, рад на крузерима, посредовање за брак са странцем).
- У последње време потенцијалне жртве се све више врбују преко **Интернета**. У почетку, контакт почиње као безазлен и пријатељски позив на кафу, дружење или на састанак на коме ће се изјавити љубав или ће се понудити брак, који завршава уценом, објављивањем провокативних фотографија и неугодношћу.
- Жртве трговине људима често су **брутално отете и приморане да почине кривична дела**.

ШТА ЈЕ НАЈЧЕШЋИ ПРВИ КОНТАКТ У ЛАНЦУ РЕГРУТАЦИЈЕ?

Врло често су то људи које познајете, којима верујете: породични пријатељ, комшија, дечко/девојка, а понекад и најближи чланови породице. Први контакт може доћи и од особе који врбује или особе која вам предложи да одете на састанак.

ЧЕГА ТРЕБА БИТИ СВЕСТЕН, ДА НЕ ПОСТАТЕ ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА?

Ако видите да нешто није у реду са вама или вашим осећањима:

- Досадно ми је!
- Бојим се!
- Учење ми лоше иде!
- Тужан сам!
- Немам новца!
- Тешко ми је!
- Немам воље ни за шта!
- Шта да радим?

Ако понекад помислите или верујете у нешто од доле наведеног:

- Нико ме не разуме!
- Колико год учио или радио, овде нећу ништа постићи!
- Верујем да је живот бољи било где у свету осим овде!
- Желим да учиним нешто да променим свој живот!
- Желим да радим и имам свој новац!
- Желим да научим страни језик!
- Желим да путујем и стекнем нове пријатеље!

Будите опрезни

Постоји опасност да будете преварени, заведени, продати, поробљени - да постанете жртва трговине људима. Пре него што учините било шта, разговарајте са одраслом особом којој верујете и **ПОВЕРИТЕ ЈОЈ СВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ ИМАТЕ.**

ШТА ВАМ СЕ МОЖЕ ДОГОДИТИ?

Све може изгледати легално, али проблем је у томе што:

- Пријатељ, рођак вас може преварити,
- Агенција ће вас повезати са сумњивим посредником, који ће вам одузети документе и ставити вас у ропски однос или вас продати,
- Суочићете се са истином да сте преварени, продати, без икаквих права, без идентитета, без новца, физички, сексуално и психички злостављани - **ЖРТВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА.**

КАКО ИЗБЕЋИ РИЗИК ВРБОВАЊА ПУТЕМ ЛАЖНОГ ЉУБАВНОГ САСТАНКА?

- Избегавајте ситуације у којима бисте били потпуно зависни од других.
- Ако вам неко предложи да одете у иностранство „како бисте започели нови живот“, пре одласка проверите све детаље, обавестите одраслу особу којој верујете и дајте јој копију свог пасоша; никада не дајте пасош неком другом, чак ни вољеној особи.
- Ако вам се чини да ваша вољена особа троши много новца, а не разумете сасвим како је то зарадио/ла, будите опрезни.

КАКО ПРОВЕРИТИ БУДУЋЕГ ПОСЛОДАВЦА У ЗЕМЉИ ИЛИ У ИНОСТРАНСТВУ?

- Проверите особу или компанију за коју ћете радити - да ли постоји, колико дуго, ко су њени клијенти, у колико земаља послује, која је њена званична адреса и број телефона и да ли је регистрована код надлежних институција.
- Распитајте се за компанију у којој ћете радити у амбасади своје земље у земљи у којој се компанија налази.
- Потпишите уговор о раду.
- Пре потписивања уговора проверите га код адвоката или особе у коју имате поверења а која познаје закон.
- Не потписујте уговор написан на страном језику који не разумете.
- Направите копију уговора (за сваки случај).
- Проверите да уговор не садржи непрецизне формулације које би оставиле простор за злоупотребу. На пример: „У случају неиспуњења свих обавеза које даје послодавац ... без икаквог навођења шта се подразумева под термином “све обавезе”?

КАКО СЕ СПРЕМИТИ ЗА СИГУРНО ПУТОВАЊЕ?

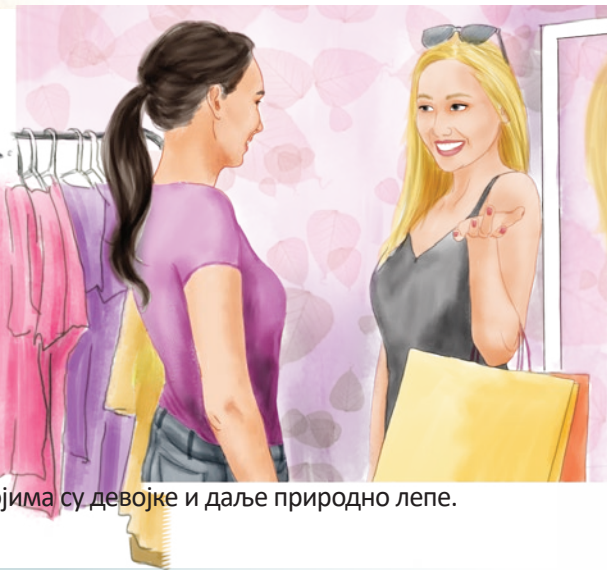
- Припремите свој пасош и направите неколико копија, а оставите најмање једну копију својим родитељима/ пријатељима/ другој особи којој верујете.
- Пасош и друга лична документа увек носите са собом, дајте их на увид само људима из граничне полиције, ако их они затраже, и никоме другом - ни шефу, ни пријатељима, ни родбини.
- Информишите родитеља/пријатеља/особу од поверења о адреси и телефону места у коме ћете боравити.
- Важне телефонске бројеве запишите негде, у случају да изгубите телефон.
- Пре путовања контактирајте амбасаду земље у коју путујете и питајте их која документа и дозволе су потребне за боравак, студирање или рад у тој земљи.
- Немојте никоме давати свој телефонски број и редовно се јављајте кући.

Зовем се Сашка, имам 17 година и планирала сам да студирам италијански језик.

САШКИНА ПРИЧА ЋЕ ВАМ ПОКАЗАТИ ШТА ПРЕТСТАВЉА ТРГОВИНА ДЕЦОМ:

Имам добру пријатељицу која је одлучила да прво научи језик, а затим је отишла да ради у Италију. Били смо у сталном контакту и често је говорила о томе како је лако научити језик када живиш у Италији. Следећих 2 године је често долазила кући и кад год је била овде, увек је носила фантастичну одећу. Рекла ми је да ради за модну агенцију која стално запошљава нове моделе, посебно из земаља у којима су девојке и даље природно лепе.

Упознала сам још две девојке које су желеле да уче италијански језик. Пошто смо ишли у школу, замолила сам је да нам нађе посао за време летњег распуста. Обећала је да ће свима наћи посао. Дала нам је позивницу од послодавца из агенције за чување деце како бисмо могли лакше да добијемо визу.

На аеродрому су нас чекала тројица мушкараца који су нам рекли да су запослени у агенцији и да ће нас превести до града у коме се агенција налази.

Овде смо се растали, јер смо сви отишли посебним возилима.

Била сам веома изненађена што смо (како нам је рекла наша пријатељица) добили авионске карте од агенције. Почела сам да се припремам, а моји родитељи су били срећни што нећу имати других трошкова осим одеће.

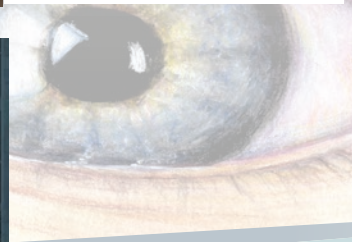
Стигла сам у један пристојан стан, а мој сапутник је био сасвим фин, донео ми је храну и рекао ми да се одморим, а сутрадан ћемо разговарати о послу. Затражио ми је пасош уз објашњење да мора да ме пријави полицији како бих добила радну дозволу. Звучало ми је прихватљиво, па сам му дала свој пасош.

Живела сам у стану у који ме је довео човек са аеродрома, и тамо је долазило и много других људи. Претставио ми их је као своје сараднике. Међу њима је било и интелектуалаца који су ме, осим сексуалних услуга, замолили да их читам или испричам приче.

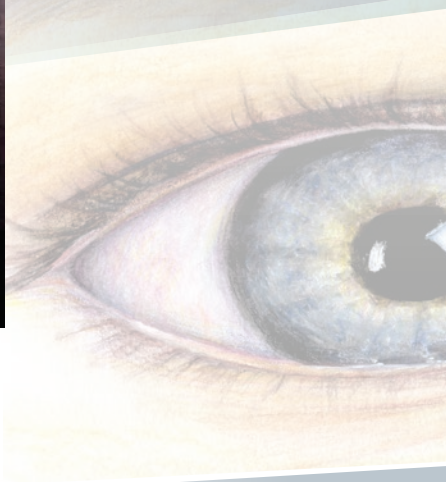
Једног дана, сам једном од својих клијената испричала своју причу о томе како сам стигла у Италију и колико патим. Помиловао ме је по глави и није рекао ништа.

Следећег дана је поново дошао и питао шефа да ли би могао да ме поведе са собом у одмаралиште, где би остали три дана. Понудио му је много новца за ову услугу.

Одвео ме је у конзулат и дао ми нешто новца да се вратим кући аутобусом кад ми документи буду готова. Нисам могла да верујем да ми се ово заиста дешава...

Рекао ми је да спакујем одећу, јер ће тамо бити хладно. Спаковала сам се и отишли смо.

Срећом, тако се и десило. Пољубила сам га да му се захвалим, а он је само махнуо и рекао: “Чувај се”.

ИЗ ОВОГ И ДРУГИХ СЛУЧАЈЕВА МОЖЕТЕ НАУЧИТИ СЛЕДЕЋЕ:

- Никоме не верујте безусловно!
- Не верујте безусловно нити једној реклами!
- Информишите се и реците где идете бар једној особи од поверења!
- Припремите своје документе и припремите се за путовање!
- Верујте у себе, своје способности и осећања!
- Ако сумњате да сте ви или неко вама близак у опасности да постанете жртва трговине људима, разговарајте са одраслом особом којој верујете или са професором или се обратите организацији која ради на сузбијању трговине људима. Они су ту за вас и желеће да вам помогну.

Програмска канцеларија Савета Европе у Скопљу
Пословни центар „Соравија“
Филип Втори Македонски 3
1000 Скопље
Тел: +389 2 3 100 333

Веб страна: <http://horizontal-facility-eu.coe.int>
Е -пошта: horizontal.facility@coe.int
[Facebook@jp.horizontal.facility](https://www.facebook.com/jp.horizontal.facility)
[Twitter@CoE_EU_HF](https://twitter.com/CoE_EU_HF)

Финансирано
од стране Европске уније
и Савета Европе

Имплементирано
од стране Савета Европе

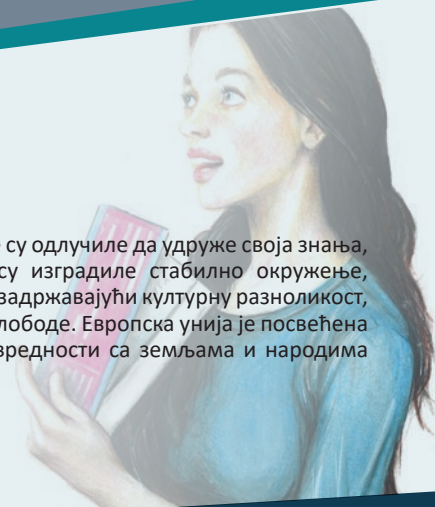

Савет Европе је водећа организација за људска права на континенту. Обухвата 47 држава, укључујући све чланице Европске уније. Све државе чланице Савета Европе потписале су Европску конвенцију о људским правима, споразум чији је циљ заштита људских права, демократије и владавине права. Европски суд за људска права надгледа примену Конвенције у државама чланицама.

www.coe.int

Земље чланице Европске уније су одлучиле да удруже своја знања, ресурсе и судбине. Заједно су изградиле стабилно окружење, демократију и одрживи развој задржавајући културну разноликост, толеранцију и индивидуалне слободе. Европска унија је посвећена дељењу својих достигнућа и вредности са земљама и народима ван својих граница.

www.europa.eu

Овај производ је припремљен уз финансијску подршку Европске уније и Савета Европе.
Ставови изражени у њему не представљају нужно званичне ставове Европске уније или Савета Европе.